

ภาคผนวก 7 เศรษฐกิจไทยในภาวะแห่งความ
อับจน : หนาวนั้น พ.ศ. 2535-2539

โดย ฝ่ายการวิจัยนโยบายเศรษฐกิจส่วนรวม
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
(คัดจาก หนังสือพิมพ์สยามรัฐ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2534)

เศรษฐกิจไทยในภาวะแห่งความสับสน : แนวโน้ม 2535-2539

บทความนี้วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจไทยในปี 2534 แนวโน้มในปี 2535 ในสองกรณีที่แตกต่างกันแล้วแต่เหตุการณ์ทางการเมือง รวมทั้งผลกระทบของการนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ และแนวโน้มของเศรษฐกิจไทยในช่วงของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 โดยเน้นประเด็นที่เกี่ยวกับเป้าหมายของแผนฯ

ภาวะเศรษฐกิจในปี 2534

หลังจากที่เศรษฐกิจไทยได้ขยายตัวในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 10 ต่อเนื่องกันมาเป็นเวลา 3 ปี อัตราการขยายตัวนี้ได้ชะลอตัวลงในปี 2534 เหตุผลของการชะลอตัวลงมีอยู่หลายประการ ที่สำคัญได้แก่

1. วิกฤตการณ์ในอ่าวเปอร์เซีย การที่อิรักเข้าบุกรุกคูเวตในวันที่ 2 สิงหาคม 2533 ทำให้เกิดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับผลผลิตน้ำมันและแนวโน้มของราคาน้ำมัน ถึงแม้ว่าสงครามในอ่าวเปอร์เซียได้ยุติลงในช่วงเวลาไม่นานคือเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2534 และไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งผลิตน้ำมันที่สำคัญ แต่วิกฤตการณ์ดังกล่าวก็ได้ทำให้บรรยากาศการลงทุนซบเซาลงไประยะหนึ่ง พร้อมทั้งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อตลาดหุ้นทั้งในและนอกประเทศไทย

2. ภาวะเศรษฐกิจโลกซบเซาลง การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำในกลุ่ม G-7 ช้าลงกว่าปี 2533 มาก โดยกลุ่มประเทศ G-7 ขยายตัวในอัตราร้อยละ 1.3 ในปี 2534 เทียบกับร้อยละ 2.5 ในปี 2533 และหากพิจารณาเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และแคนาดาแล้ว จะเห็นว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2534 ตีลบหรือผลผลิตประชาชาติหดตัวลงจากปีก่อนหน้า

3. การเข้ายึดอำนาจโดยสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 ทำให้เกิดความตึงเครียดและความไม่แน่นอนทางการเมือง ถึงแม้ว่าคณะรัฐบาลที่สภา รสช. ได้จัดตั้งขึ้นจะประกอบด้วยบุคคลที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปทั้งภายในและนอกประเทศว่ามีความสามารถและมีความซื่อตรง แต่ในกติกาของการบริหารประเทศภายใต้

ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. 2534 นั้น ก็ยังคงมีความไม่แน่ใจเกี่ยวกับกระบวนการ และอำนาจที่แท้จริงในการตัดสินใจ เกี่ยวกับนโยบายหลักทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง ข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่พยายามจะผลักดันให้รัฐธรรมนูญออกมาในรูปแบบที่แต่ละกลุ่มต้องการ ทำให้บรรยากาศทางการเมืองตึงเครียดขึ้นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ความจำเป็นที่รัฐบาลชุดปัจจุบัน ต้องรื้อฟื้นและพิจารณาปรับปรุงโครงการหลัก ๆ หลายโครงการที่รัฐบาลชุดที่แล้วได้เริ่มไว้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมมากขึ้น ทำให้นักลงทุนต้องปรับตัว เข้าสู่ทิศทางและกติกาใหม่ของนโยบายทางเศรษฐกิจ

ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ทำให้ภาวะเศรษฐกิจของไทยในปี 2534 อ่อนตัวลง ต่อเนื่องจากปลายปีที่แล้ว ดัชนีชี้วัดการลงทุนของภาคเอกชน และดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ ก็ลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากเดือนพฤษภาคมเป็นต้นมา

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวไม่เร็วเท่ากับในอดีต แต่จะเห็นว่าการลงทุนยังคงอยู่ในระดับที่สูง ในขณะที่เดียวกัน ถึงแม้ว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ได้ชะลอตัวลงในปีนี้ แต่การส่งออกของไทยก็ยังขยายตัวได้ดี โดยเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วกว่าร้อยละ 20 สำหรับการท่องเที่ยวนั้นได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ในอ่าวเปอร์เซียในไตรมาสแรก การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก และความไม่แน่ใจของชาวต่างชาติต่อความมั่นคงในประเทศไทย เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ดังนั้น รายได้จากการท่องเที่ยวคาดว่าจะไม่เพิ่มขึ้นเลยเมื่อเทียบกับปี 2533

เมื่อประมวลสถานการณ์ทางเศรษฐกิจจากปัจจัยต่าง ๆ แล้ว ภาพรวมของเศรษฐกิจไทยในปี 2534 คาดว่าจะเป็นดังนี้

การขยายตัวของการลงทุนในปีนี้จะชะลอตัวลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า แต่คาดว่าปริมาณการลงทุนคงเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 10.9 สำหรับอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในราคาคงที่ (Real GDP) คาดว่าอยู่ในระดับร้อยละ 7.7 (เท่ากับระดับที่ทางสถาบันฯ เคยคาดการณ์ไว้เมื่อเดือนมีนาคม 2534 หลังจากที่สงครามในอ่าวเปอร์เซียยุติลง) โดยภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ 3.7 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 9.2 และภาคบริการร้อยละ 7.6

สำหรับภาคเกษตรปีนี้เป็นการปรับตัวขึ้นจากระดับการผลิตที่ต่ำในปี 2533 ซึ่งภาคเกษตรได้หดตัวลงร้อยละ 1.8 โดยเฉพาะสาขาพืชได้ลดลงถึงร้อยละ 4.4 ในปีนี้ ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวในอัตราที่ช้ากว่าในปีก่อนหน้า เนื่องจากธุรกรรมการลงทุนและการก่อสร้างไม่เพิ่มขึ้นเร็วเท่ากับในอดีต อย่างไรก็ตามการขยายตัวของการส่งออกในอัตราที่สูงก็ช่วยผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมทั้งสิ้นยังคงขยายตัวในระดับที่สูง ส่วนภาคบริการในปีนี้ได้รับผลกระทบจากความขบเซ้าของการท่องเที่ยว

การส่งออกคาดว่าจะขยายตัวในอัตราร้อยละ 20.7 นับเป็นอัตราที่สูงกว่าของปี 2533 การนำเข้าเพิ่มขึ้นช้ากว่าในระยะสองสามปีที่ผ่านมาแต่ก็ยังคงอยู่ในระดับที่สูง ทำให้ขาดดุลบัญชีการค้าประมาณ 272.8 พันล้านบาท และขาดดุลบัญชีเดินสะพัดประมาณ 207.8 พันล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 8.8 ของ GDP

เศรษฐกิจไทยในปี 2535

ในปี 2535 เศรษฐกิจไทยคงจะประสบกับภาวะสับสนที่สำคัญ 3 ด้าน

1. ภาวะภาคนอกประเทศ หลังจากที่เศรษฐกิจโลกได้ซบเซาลงมากในปี 2534 เป็นที่คาดการณ์ว่าในปี 2535 การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกจะดีขึ้น กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม G-7 จะขยายตัวเร็วขึ้นจากร้อยละ 1.3 ในปี 2534 เป็นร้อยละ 2.7 ในปี 2535 โดยที่สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และแคนาดา จะหลุดพ้นจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปีหน้า การคาดการณ์นี้มีโอกาสเป็นจริงมาก เนื่องจากทั้งในสหรัฐและอังกฤษ จะมีการเตรียมการเลือกตั้งและเมื่อเศรษฐกิจของสหรัฐขยายตัวก็จะมีผลเชื่อมโยงไปสู่เศรษฐกิจของประเทศอื่น ๆ ได้อย่างมาก

การที่เศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจโลกจะฟื้นตัวขึ้นนี้จะช่วยให้การค้าระหว่างประเทศขยายตัวเร็วขึ้นและช่วยการส่งออกของไทยรวมทั้งการท่องเที่ยวด้วย แต่ในเวลาเดียวกันก็มีปัจจัยอื่น ซึ่งอาจส่งผลเสียแก่เศรษฐกิจไทยได้ เช่น การเจรจาการค้าในรอบอุรุกวัยยังหาข้อยุติไม่ได้ การรวมตัวเป็นตลาดเดียวกันของประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจ

ระบบ เหมันจะมีผลกระทบต่อระบอบการชงษาจผลกตณ เทยทวำ เจนเพย เณบ 2535 ชน เยยยู เน
ระดับค่อนขำงสูง แต่ในขณะเดียวกันภำษีมูลค้ำเพิ่มก็ช่วยการส่งออกและการลงทุน เพราะการ
ส่งออกจะไต่ยกเว่นภำษีมูลค้ำเพิ่ม และผู้ลงทุนสามารถนำภำษีที่เสียสำหรับสินค้ำทุนหักจากภำษี
มูลค้ำเพิ่มที่ต้องเสียสำหรับสินค้ำบलयทางไค้

3. ความสับสนทางการเมือง จากสถานการณ์ในปี 2534 พอจะเห็นได้ชัดว่าความไม่
แน่นอนทางการเมืองและความไม่ชัดเจนของกระบวนการและอำนาจในการกำหนดนโยบายหลัก
ต่าง ๆ มีผลต่อบรรยากาศทางเศรษฐกิจมาก ดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ นับว่าเป็นเครื่องชี้
ความมั่นใจในระบบเศรษฐกิจได้ค้ำอันหนึ่ง ดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ ไค้เพิ่มขึ้นอย่างมาก
หลังจากวิกฤตการณ์ในตะวันออกกลางคลี้ค้ลายไค้ไค้โดยไม่มีการทำลายแหล่งผลิตน้ำมันที่สำคัญ และ
ถึงแม้ว่ามีกำเปลี่ยนแปลงรัฐบาลในเดือนกุมภาพันธ์ แต่เมื่อคณะรัฐบาลไค้รับความเชื่อกันจาก
ฝ่ำยต่าง ๆ ดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ ก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในที่สุดแล้วความขัดแย้ง
ทางการเมืองและขำวลือต่าง ๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่ำงสภา รสช. และคณะรัฐบาลก็ทำไค้
ความเชื่อกันในระบบเศรษฐกิจและการเมืองเริ่มสั่นคลอน และดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ
ก็สะท้อนให้เห็นภำษีไค้ไค้ชัดเจน

สำหรับปี 2535 นั้น ความสับสนทางการเมืองจะเป็นปัจจัยหลักอันหนึ่งที่จะชี้ว่า
เศรษฐกิจไทยจะขยายตัวมำกน้อยเพียงไร หากหลังการเลือกตั้งในเดือนมีนาคม รัฐบาลที่เข้ามา

